

Til lovforslag nr. L 86. Betænkning afgivet af miljø- og planlægningsudvalget den 26. marts 1980

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om by- og landzoner

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med miljøministeren og indenrigsministeren. Udvalget har desuden stillet en række spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,
Danmarks Naturfredningsforening,
Danske Husmandsforeninger,
Den danske Landinspektørforening,
De samvirkende danske Landboforeninger,
Industrirådet og
Kommunernes Landsforening.

Som bilag til betænkningen er optrykt ministerens skriftlige besvarelse af 2 af udvalget stillede spørgsmål (bilag 1) samt 3 skriftlige redegørelser tilsendt udvalget af ministeren i tilknytning til afholdte samråd (bilag 2).

Udvalget har drøftet virkningerne af en gennemførelse af lovforslaget for den fremtidige administration af loven om by- og landzoner. Miljøministeren har i den anledning givet udvalget nedenstående redegørelse, som et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) kan tiltræde:

»Efter lovforslaget får kommunalbestyrelsen automatisk kompetencen til at give tilladelser efter zonenloven, når der er gennemført en landzonelokalplan. Kommunalbestyrelsen kan herefter give tilladelser til udstykning, byggeri, herunder om- og tilbygninger, hvis det overhovedet kræver zonenlovstilladelse, samt til ændret anvendelse af eksisterende bygninger inden for det geografiske område,

der er omfattet af lokalplanen. Amtsrådet og hovedstadsrådet skal ikke længere inddrages i de enkelte konkrete zonenlovssager.

For borgerne betyder lovforslaget, at de ikke længere i en byggesag skal søge tilladelse både hos kommunalbestyrelsen som byggemyndighed og hos amtsrådet eller hovedstadsrådet som zonenlovsmyndighed. Desuden har borgerne ved, at der er udarbejdet en lokalplan, bedre mulighed for at bedømme på forhånd, om deres bygge- eller udstykningsansøgning vil blive imødekommet.

Kommunalbestyrelsen kan selv vedtage landzonelokalplaner, når der foreligger en vedtaget kommuneplan og landzonelokalplanen er i overensstemmelse hermed.

Kommunalbestyrelsen kan indtil da selv vedtage en landzonelokalplan, hvis lokalplanforslaget er i overensstemmelse med kommunens § 15-rammer. Hvis området ikke er omfattet af § 15-rammerne, må disse ændres, eller lokalplanforslaget må godkendes. Ændringen eller godkendelsen kan gives af amtsrådet (hovedstadsrådet), hvis der er tale om en sag af mindre betydning, f. eks. fordi lokalplanen kun åbner mulighed for et meget begrænset antal nye huse. Hvis den har større betydning, er det planstyrelsen, der træffer afgørelsen.

Begrebet »landzonelokalplaner« blev indført med vedtagelsen af kommuneplanloven. En landzonelokalplan kan indeholde de samme bebyggelsesregulerende bestemmelser som andre lokalplaner. Forskellen er, at området forbliver i landzone, og at zonenlovsmyndigheden gennem kravet om zonenlovstilladelse kan have indseende med, i hvilken takt byggemulighederne kan udnyttes.

Før kommuneplanloven var der ikke mulighed for at detailplanlægge områder i landzone. Når der blev gennemført en byplanvedtægt, som i princippet svarer til lokalplaner, overgik området automatisk til byzone.

I betænkningen over forslaget til kommuneplanloven udtalte folketingsudvalget, at der er store fordele ved en ordning, hvorefter man kan tilvejebringe lokalplaner uden en ændring af zonestatus, idet en sådan ordning »giver mulighed for en begrænset planlagt udvikling omkring de mindre bysamfund«.

Lokalplaner, der bevarer området i landzone, er således kun tænkt anvendt, når der ikke skal ske en byudvikling.

I redegørelsen om samrådsspørgsmål B er der nævnt eksempler på, hvornår det kan være hensigtsmæssigt at udarbejde landzone-lokalplan. Der kan i en landsby f. eks. være plads til nye parceller inde i selve landsbyen. Man taler ofte om »huludfyldning«. Kommunalbestyrelsen vil ved at gennemføre en lokalplan for en sådan landsby få mulighed for at tillade nybyggeri på disse parceller. Kommunalbestyrelsen får som nævnt zonenlovskompetencen inden for lokalplanens område og kan derfor også give zonenlovstilladelser til om- og tilbygninger og til ændret anvendelse af eksisterende bygninger i den pågældende landsby.

Der kan også i et mindre bysamfund være ønske om et begrænset antal parceller uden for landsbyens nuværende geografiske grænser. Grunden kan f. eks. være at skaffe boliger til folk, der skal arbejde i landsbyen. I disse tilfælde vil det, som det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, være hensigtsmæssigt at udarbejde en lokalplan, der omfatter hele landsbyen, fordi kommunalbestyrelsen herved kan administrere zonenloven ud fra en helhedsvurdering af landsbyen.

Hvis der derimod ønskes en egentlig byudvikling, f. eks. udlæg af et parcelhus- eller erhvervsområde med dertil knyttede faciliteter, må landsbyen som nævnt overføres til byzone.

Grunden til, at landsbyen i så fald må i byzone, er *ikke*, at man på denne måde vil sikre et bestemt bymønster. Selv om landsbyen kommer i byzone, er der ikke noget i vejen for, at den bevarer sin karakter af landsby. Det forhold, at den må i byzone, hænger derimod sammen med vurderings- og beskat-

ningsreglerne. Efter loven om frigørelsesafgift skal der betales en afgift, når en landbrugs- eller gartneriejendom overføres til byzone. Afgiften beregnes på grundlag af den stigning i vurderingen, som sker ved, at det bliver muligt at udstykke og bebygge ejendommen. Der skal ikke betales en tilsvarende afgift, hvis der udstykses og bygges på grundlag af en zonenlovstilladelse, som det er tilfældet i de landsbyer, hvor der gives tilladelse til byggeri på grundlag af en landzone-lokalplan. Disse forhold kan medføre en forvridning af efterspørgsel efter byggegrunde i henholdsvis landzone og byzone.

Jeg vil gerne understrege, at den omstændighed, at en landsby skal overføres til byzone, når man ønsker byudvikling, heller ikke i sig selv har nogen sammenhæng med, om man ønsker, at boligtilvæksten skal ske i små byer eller store byer. Dette spørgsmål skal afklares i regionplanerne og i kommuneplanerne og, indtil der foreligger kommuneplaner, i forbindelse med konkrete ændringer af § 15-rammer og godkendelse af lokalplanforslag.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvad der skal forstås ved en egentlig byudvikling, mener jeg umiddelbart, at det ville være bedst stemmende med intentionerne i planlægningslovgivningen, hvis der i regionplanernes retningslinjer blev optaget bestemmelser om, hvor stort et byggeri der indtil 1992, dvs. i regionplanperioden, kan bygges i regionens landsbyer, uden at de skal overføres til byzone. Forskellene på de enkelte landsbyer og forskellene i de enkelte egne af landet peger efter min opfattelse i retning af, at spørgsmålet kun vanskeligt lader sig løse ved landsdækkende grænser.

Som det fremgår af ovenstående, betyder lovforslaget, at kommunalbestyrelserne allerede nu får en øget indflydelse på zonenlovsadministrationen, idet de får hele zonenlovskompetencen i de landsbyer, der udarbejdes lokalplaner for. Forslaget betyder samtidig en forenkling af administrationen både på lokalt niveau, hvor kommunalbestyrelserne kan behandle udstyknings- og byggesøgninger samtidig efter byggelovgivningen og zonenloven, og på centralt niveau, hvor der kun bliver én ankemyndighed.

Endelig betyder lovforslaget, at det allerede nu beslutes, at zonenloven skal op til generel revision i folketingsåret 1984-85. Som

det fremgår af den skriftlige fremsættelsestale, er det tanken til den tid, i lyset af det billede, der da tegner sig af planlægningen, at vurdere, hvorledes administrationen af arealer i landzone bedst kan tilrettelægges, således at amtsrådene og hovedstadsrådet ikke længere skal tage stilling til enkeltsager.«

Udvalget har drøftet spørgsmålet om klageberettigelse, jfr. den under § 1, nr. 7, foreslåede affattelse af § 11, stk. 1, og miljøministeren har i den anledning udtalt, at forståelsen af denne bestemmelse kan præciseres således, at foreninger og grupper i overensstemmelse med intentionerne bag planlægningssystemet anerkendes som klageberettigede, hvis medlemskredsen berøres væsentligt af beslutningen.

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af venstres, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) kan tiltræde dette.

I forbindelse med drøftelserne om den foreslåede henlæggelse af afgørelse af klager i henhold til by- og landzonenloven til miljøankenævnet har miljøministeren under et samråd udtalt, at der mellem planstyrelsen og miljøankenævnets formandskab vil blive aftalt en samarbejdsform, hvor man lægger vægt på, at miljøankenævnet får en direkte og hensigtsmæssig sekretariatsmæssig betjening, og således at et bestemt kontor i styrelsen får ansvaret for forberedelse af zonenovsager.

Dette har et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets og venstresocialisternes medlemmer af udvalget) kunnet tilslutte sig.

Et *mindretal inden for flertallet* (det radikale venstres medlem af udvalget) henviser dog i tilknytning hertil til sin udtalelse i forbindelse med mindretallets indstilling om lovforslaget.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (det radikale venstres medlem af udvalget) ønsker dog

at udtale, at det havde foretrukket, at planstyrelsen med deltagelse af bisiddere fra de kommunale organisationer samt erhvervsorganisationer og ideelle organisationer med interesse i det åbne land var blevet den endelige ankeinstans. Herved ville principperne om *dels* én ankeinstans, *dels* ministerens ansvar over for folketinget vedrørende administrationen af loven blive fastholdt, uden at ønsket om en begrænsning af det antal sager, som ministeren fik forelagt til afgørelse, ville blive modvirket.

Et *mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Mindretallet er tilfreds med de synspunkter, ministeren har givet udtryk for i ovennævnte redegørelse (oprindeligt svar på spørgsmål 20), som et flertal af udvalget har tiltrådt. Mindretallet ønsker imidlertid decentraliseringen yderligere udbygget, som det fremgår af ændringsforslag nr. 2, således at zonenovskompetencen overføres til kommunalbestyrelsen, når der foreligger en godkendt regionplan.

Mindretallet skal understrege, at vore landsbyer ikke sikres gennem *vedtagelse* af dette lovforslag. Lovforslaget åbner op for en vis decentralisering, og forslaget vil ikke svække landsbyernes muligheder, som de er i dag.

Udvalgsarbejdet har imidlertid vist, at der er meget store og helt uløste problemer for de små bysamfund i de kommuner, der har stagnerende eller vigende befolkningstal.

Mindretallet vil derfor i anden sammenhæng arbejde for, at problemerne løses for disse landsbysamfund.

Et *tredje mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af miljøministeren, tiltrådt af udvalget:

1) Nr. 1 affattes således:

»1. § 1 affattes således:

»§ 1. Denne lov har til formål,

1. at sikre en planmæssig og samfundsøkonomisk hensigtsmæssig udvikling i overensstemmelse med lands-, region- og kommuneplanlægningen, herunder af de mindre bysamfund, og

2. at medvirke til at sikre hensynet til befolkningens rekreative interesser og bevarelsen af landskabelige værdier samt

3. at medvirke til at sikre hensynene til en hensigtsmæssig udnyttelse af råstofressourcerne og de jordbrugsmæssige arealressourcer.«

Af et mindretal (Svend Erik Hovmand (V), Bundgaard Nielsen (V), Niels Andersen (KF), Ole Bernt Henriksen (KF), Maisted (FP) og Thorndahl (FP)):

2) I den under nr. 4 foreslåede affattelse af lovens § 9 indsættes i stk. 1 efter 1. pkt.:

»Når der foreligger en godkendt regionplan, gives de nævnte tilladelser dog af kommunalbestyrelsen.«

Af miljøministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Svend Erik Hovmand (V), Bundgaard Nielsen (V), Niels Andersen (KF), Ole Bernt Henriksen (KF), Maisted (FP) og Thorndahl (FP)):

3) I det under nr. 4 foreslåede § 9, stk. 1, indføres efter »jfr. dog stk. 2«: »og 9«.

4) Det under nr. 4 foreslåede § 9, stk. 7, 1. pkt., affattes således:

»Tilladelser, der gives af amtsrådet, hovedstadsrådet eller kommunalbestyrelsen, jfr. stk. 1, 2 og 9, skal offentliggøres.«

5) I den under nr. 4 foreslåede § 9 indføres som nyt stykke:

»Stk. 9. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at de i stk. 1 nævnte tilladelser gives af vedkommende kommunalbestyrelse, når der foreligger en godkendt regionplan og en endeligt vedtagen kommuneplan for den på-

gældende kommune med retningslinjer for anvendelsen af de i § 2, stk. 4, nævnte områder.«

Af et mindretal (Maisted (FP) og Thorndahl (FP)), tiltrådt af et andet mindretal (Waldorff (VS)):

6) Den under nr. 6 foreslåede § 10 a affattes således:

»§ 10 a. Kommunalbestyrelsen, amtsrådets og hovedstadsrådets afgørelser, der er truffet i henhold til § 9, stk. 1-3, jfr. dog § 9, stk. 2, 3. pkt., kan påklages til planstyrelsen.

Stk. 2. Planstyrelsens afgørelser af klagesager som nævnt i stk. 1 er endelige. Miljøministeren kan dog tillade, at afgørelser, der er truffet af planstyrelsen, kan påklages til ministeren, såfremt afgørelsen er af principiel karakter eller af større betydning.«

Af miljøministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Svend Erik Hovmand (V), Bundgaard Nielsen (V), Niels Andersen (KF), Ole Bernt Henriksen (KF), Maisted (FP), Thorndahl (FP) og Waldorff (VS)):

7) Det under nr. 6 foreslåede § 10 a, stk. 1, affattes således:

»Det miljøankenævnet, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse, er klageinstans for afgørelser, der er truffet i henhold til § 9, stk. 1-3, eller i henhold til regler fastsat med hjemmel i § 9, stk. 9, jfr. dog § 9, stk. 2, 3. pkt.«

Af et mindretal (Maisted (FP) og Thorndahl (FP)), tiltrådt af et andet mindretal (Waldorff (VS)):

8) I den under nr. 7 foreslåede affattelse af § 11, stk. 1, ændres »miljøankenævnet« til: »planstyrelsen«.

(Vedtages ændringsforslaget, foretages tilsvarende ændringer i nr. 10 og nr. 12).

Bemærkninger

Til nr. 1

Folketinget vedtog den 29. januar 1980 en dagsorden om landsbyerne og de mindre by-

samfund. Af dagsordenen fremgår, at man ved godkendelsen af regionplanerne vil sikre, at befolkningstilvæksten kan fordeles på en sådan måde, at man respekterer ønskerne om en sikring af landsbyernes og de små bysamfunds fremtidsmuligheder.

Ændringsforslaget klargør, at zoneloven skal administreres på en måde, der harmonerer med den af folketinget den 29. januar 1980 vedtagne dagsorden om landsbyerne m. v.

Til nr. 2

Når regionplanerne er godkendt, overlades by- og landzonekompetencen til primærkommunerne. Det forudsættes dog, at regionplanmyndigheden får udtaleret i zonelovssager, og at der udarbejdes et nyt zonelovscirkulære, der gør rede for de hensyn i det åbne land, som skal varetages i forbindelse med administrationen af loven.

Til nr. 3-5 og 7

By- og landzonenloven er efter lovforslagets § 3 foreslået optaget til revision i folketingsåret 1984-85 med henblik på, at amtsrådene og hovedstadsrådet ikke længere skal have kompetencen i konkrete enkeltsager om byggeri m. v. i landzone.

Da det må påregnes, at planlægningsarbejdet nogle steder i landet vil være så langt fremskredet, at det vil være hensigtsmæssigt at overføre kompetencen på et tidligere tidspunkt, er det foreslået, at ministeren kan fastsætte regler herom.

Bemyndigelsen til ministeren vil blive udnyttet til at overføre zonelovskompetencen til en kommunalbestyrelse, når der foreligger en godkendt regionplan med retningslinjer for anvendelsen af det åbne land og en kommuneplan med et tilstrækkeligt grundlag for administrationen af zoneloven, som er beskrevet i lovforslagets almindelige bemærk-

ninger.

Ændringerne i § 9, stk. 1 og stk. 7, 1. pkt., samt i § 10 a, stk. 1, er konsekvens af den foreslåede § 9, stk. 9.

Til nr. 6 og 8

Planstyrelsen skal efter ministerens forslag være sekretariat for miljøankenævnet. Det vil sige, at hele sagsforberedelsen med tilhørende udarbejdelse af indstilling sker i planstyrelsen. Herefter skal materialet tilstilles ankenævnets medlemmer. Afgørelsen træffes på et møde, hvor planstyrelsen igen forelægger sagen. Det må derfor påregnes, at miljøankenævnet før langt den altovervejende del af sagernes vedkommende vil følge planstyrelsen. Herved bliver miljøankenævnet fordyrende og tidsberøvende, uden at der herved tilvejebringes administrative eller forvaltningsmæssige fordele. Tværtimod udøves planstyrelsens sekretariatsbistand i virkeligheden uden ansvar over for miljøministeren, ligesom miljøankenævnets afgørelse er administrativt endelig, hvorfor hverken minister eller folketing kan tage afgørelser truffet af ankenævnet op til behandling. Forvaltningsmæssigt er det en afgørende svækkelse, at administrative afgørelser træffes helt uden, at der kan gøres et politisk ansvar gældende.

De stillede ændringsforslag sikrer, at der med de mindste omkostninger og på den administrativt mest hensigtsmæssige måde ikke alene etableres et ankesystem, der fungerer under et politisk ansvar, men sikrer også, at ministeriets departement og miljøministeren ikke belastes med et stort antal klagesager, som tilfældet er i dag.

Ændringsforslagene indebærer, at planstyrelsens afgørelse er administrativt endelige. Miljøministeren har dog, i det omfang ministeren skønner, at afgørelser, truffet af planstyrelsen, er af principiel karakter eller større betydning, mulighed for at tillade, at afgørelsen kan påklages til ministeren.

Svend Andersen (S) Camre (S) fmd. Demnitz (S) Jytte Hilden (S) Eggert Petersen (S)

Erik B. Smith (S) Taanquist (S) Bolvig (RV) Svend Erik Hovmand (V)

Bundgaard Nielsen (V) Ole Bernt Henriksen (KF) Niels Andersen (KF)

Steffensen (KrF) Margrete Auken (SF) Waldorff (VS) Thorndahl (FP) nfm.
Maisted (FP)

Partierne CD og DR var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Ministerens skriftlige besvarelse af 2 af udvalget stillede spørgsmål

Spørgsmål 1:

Ad besvarelsen af spørgsmål 3 (ikke optrykt) spørges, om den den 29. januar 1980 vedtagne dagsorden efter ministerens opfattelse må indebære, at enighed mellem amtsråd/hovedstadsråd og en kommunalbestyrelse om en given fordeling af boligvækst medfører, at de centrale myndigheder udelukkes fra at ændre heri.

Svar:

Fordelingen af boligvæksten er i princippet, indtil der foreligger kommuneplaner, fastlagt i de midlertidige rammer for indholdet af lokalplanlægningen efter kommuneplanlovens § 15. § 15-rammerne er tilvejebragt som en aftale mellem vedkommende kommunalbestyrelse og miljøministeriet, hvor også regionplanmyndigheden har været inddraget. Eventuelle ændringer af rammerne tilvejebringes på tilsvarende måde.

Efter regionplanlovene skal regionplanerne bl. a. indeholde retningslinjer for den fremtidige byvækst på de enkelte dele af amtskommunen. Regionplanforslagene skal tilvejebringes af amtskommunerne på grundlag af oplæg fra kommunerne og efter, at der i offentligheden har været gennemført en debat om regionplanlægningen. Regionplanerne skal godkendes af miljøministeren, efter at forslaget er gennemgået i samarbejde med de ministre, hvis område berøres af planlægningsarbejdet.

Som anført i mit svar på spørgsmål 347, stillet af Tage Dræbye (RV), lægger regeringen afgørende vægt på, at de regionplanforslag, som miljøministeriet modtager i denne tid, er udtryk for amtsrådenes og kommunalbestyrelsernes mål for den fremtidige udvikling i regionerne. Det må dog hertil føjes, at regionplanlægningen skal være en sammenfattende planlægning, hvori der i sammenhæng med byvækstens fordeling skal tages stilling til en række forskellige forhold om

arealanvendelsen, jfr. herved § 7 i lands- og regionplanloven og § 2 i loven om regionplanlægning i hovedstadsområdet.

Ved godkendelsen er det miljøministerens opgave at påse, at regionplanerne i alle dele er en egnet ramme for kommuneplanlægningen. Dette betyder, at miljøministeren bl. a. skal se på, om der i regionplanerne er en sammenhæng over amtsgrænserne, om statens egen planlægning (f. eks. DSBs planer og de overordnede vejanlæg) er indarbejdet i planerne, og om forskellige landsplanssynspunkter, f. eks. afdæmpning af væksten i de største byer (København, Århus og Odense) og friholdelse af de kystnære områder, er tilgodeset. Som nævnt lægger jeg afgørende vægt på, hvad amtsrådene og kommunalbestyrelserne er nået frem til. Men spørgsmålet om byvækstens placering må afvejes med de nævnte andre hensyn. Den ved forespørgselsdebatten den 29. januar 1980 vedtagne dagsorden indebærer efter min opfattelse heller ikke noget sådant.

Spørgsmål 2:

Kan den den 29. januar 1980 vedtagne dagsorden påregnes at medføre en forøget frihed for kommunerne til at planlægge inden for rammerne af regionplanerne ved en ændret administration af de pågældende rammer hos regionplanmyndigheden, jfr. bilaget til besvarelse af spørgsmål 1 (bilaget er ikke optrykt her)?

Svar:

Som nævnt i mit svar på spørgsmål 11 (ikke optrykt) udstikkes der i regionplaner rammer for kommuneplanlægningen. Efter kommuneplanlovens § 2, stk. 2, må kommuneplanen ikke stride mod regionplanlægningen. Amtsrådet (hovedstadsrådet) skal efter lovens § 8, stk. 1, påse, at et forslag til kommuneplan er i overensstemmelse med regionplanlægningen. Efter bestemmelsens stk. 2

kan amtsrådet (hovedstadsrådet) gøre indsigelse mod en kommuneplan, som skønnes at være i strid med regionplanlægningen. Der skal derefter ved forhandling søges opnået enighed mellem amtsrådet (hovedstadsrådet) om de nødvendige ændringer af forslaget.

Efter kommuneplanloven er det altså i første række amtsrådene og hovedstadsrådet, der tager stilling til, hvorledes regionplanens retningslinier skal administreres.

I de tilfælde, hvor der ikke kan opnås enighed mellem amtsrådet (hovedstadsrådet) og kommunalbestyrelsen, kan spørgsmålet indbringes for miljøministeren.

Generelt om regionplanerne som rammer for kommuneplanlægningen kan jeg oplyse, at jeg mener, at regionplanernes retningslinier skal have en sådan form, at der bliver det størst mulige spillerum for kommuneplanlægningen. Dvs. at regionplanerne ikke bør være mere detaljerede, end hensynet til nationale og regionale interesser fordrer. Regionplanernes retningslinier bør desuden være så smidige, at det ikke er nødvendigt at ændre regionplanerne, hver gang man ønsker en retningslinies hovedindhold fraveget. Disse forhold vil der blive lagt vægt på ved regionplanernes godkendelse.

Bilag 2

3 skriftlige redegørelser tilsendt udvalget af miljøministeren i tilknytning til afholdte samråd

Samrådsspørgsmål A:

»På baggrund af en skriftlig redegørelse, der bedes tilsendt udvalget forud for samrådet, anmodes om ministerens vurdering af muligheden for at lade planstyrelsen være endelig ankeinstans, dog således at der i forbindelse med sagens behandling bliver udpeget bisiddere for planstyrelsens direktør (jfr. tidligere praksis i forbindelse med byplan-nævnet).«

Svar:

Det i byplanlovens § 4 nævnte byplan-nævnet behandler efter kommuneplanlovens ikrafttræden alene sager efter § 19 A i lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom, dvs. sager om, at loven ikke skal finde anvendelse på et areal, der ved zonetovens ikrafttræden er kommet i landzone, når vedkommende myndighed før den 1. januar 1970 har disponeret arealet til bymæssig bebyggelse eller sommerhusbebyggelse.

Byplannævnet har 2 afdelinger: en hovedstadsafdeling med 14 medlemmer og en provinsafdeling med 9 medlemmer. Miljøministeren udpeger formanden, mens de øvrige medlemmer udpeges som repræsentanter for kommunerne i området, de kommunale organisationer og Dansk Byplanlaboratorium. Endelig udpeger miljøministeren to sagkyndige medlemmer, som dog ikke har stemmeret i nævnet.

Til behandling af zonetovssager er miljøankenævnet foreslået sammensat med en formand, som opfylder betingelserne for at være landsdommer, og med 4 sagkyndige medlemmer med indsigt i henholdsvis kommunal, regional og statslig planlægning, naturbeskyttelse og landbrugsmæssige forhold. Nævnet skal lægge den stedfundne planlægning vedrørende arealanvendelsen til grund for sine afgørelser og er i sin virksomhed uafhængigt af instruktioner om den enkelte sags afgørelse.

Efter min opfattelse er et sådant uafhængigt nævn, der besidder den nødvendige planlægningsmæssige og juridiske sagkundskab, og hvis medlemmer er udpeget af dem, der i særlig grad berøres af zonetovsadministrationen, bedst egnet til at efterprøve de zonetovsafgørelser, som er truffet af de kommunale råd. Desuden har det foreslåede ankenævn en størrelse, som er hensigtsmæssig i forhold til antallet af ankesager og disses karakter. Jeg kan i denne forbindelse henvise til den tidligere miljøministers svar på spørgsmål 6 og 7 fra udvalget (ikke optrykt).

Som nævnt i de almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til § 1, nr. 6, behandler miljøankenævnet ankesager inden for en række af de områder, der hører under miljøministeriet. Det er efter min opfattelse i sig selv værdifuldt, at miljøankenævnet for de sager, hvor der ikke kan eller bør ske en endelig afgørelse i de kommunale råd, har et så bredt kompetenceområde som muligt. Nævnet får på denne måde mulighed for at se de enkelte sager inden for de forskellige områder ud fra en bredere samfundsmæssig synsvinkel.

Alt i alt mener jeg således, at den foreslåede løsning, hvor miljøankenævnet gøres til endelig ankemyndighed og har planstyrelsen som sekretariat, er den bedste løsning på ankespørgsmålet. En konstruktion, hvorefter planstyrelsens direktør får bisiddere i forbindelse med den enkelte sags behandling, som det er tilfældet i byplannævnet, er efter min opfattelse ikke så hensigtsmæssig, men såfremt der i udvalget er stemning for en sådan løsning, er jeg villig til nærmere at overveje den.

Samrådsspørgsmål B:

»På baggrund af en skriftlig redegørelse, der bedes tilsendt udvalget forud for samrådet, ønskes nærmere oplysninger om, hvilke planlægningsmæssige retningslinier (indhold

og form) der kan tænkes fastlagt for indholdet af landzonelokalplaner, jfr. ministerens svar på henvendelse fra Amtsrådsforeningen.«

Svar:

Den tidligere miljøminister har i sine kommentarer til Amtsrådsforeningens henvendelse af 12. februar 1980 til udvalget udtalt, at han var enig med Amtsrådsforeningen, der havde anført, at der forinden lovens ikrafttræden måtte foreligge klare retningslinier for lokalplanlægningens form og indhold i landzone, samt at eksisterende administrative forskrifter ajourføres, herunder navnlig det gældende cirkulære fra 1973 om by- og landzonenloven.

Han udtalte endvidere, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal udsendes vejledningmateriale for byggeri og planlægning i landzone, løbende vurderes af planstyrelsen på linje med andre spørgsmål vedrørende planlægningen. De regionplanforslag, der netop nu er ved at blive indsendt til miljøministeriets godkendelse, måtte vurderes, før man tager endelig stilling til, om spørgsmålet skal løses ved udsendelse af generelle vejledninger eller konkret i form af krav om tillæg eller ændringer til de regionplanforslag, som ikke måtte indeholde tilstrækkelige retningslinier for byggeriet i henholdsvis by- og landzone.

Jeg vil, såfremt loven vedtages, foranledige, at planstyrelsen udarbejder udkast til de nævnte retsforskrifter m. v. Udkastene vil blive forhandlet med de interesserede myndigheder og organisationer m. v. Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt udtale mig endeligt om det nærmere indhold.

Det kan dog allerede nu oplyses, at det omtalte cirkulære om by- og landzonenloven vil blive justeret og ajourført, bl. a. således at de cirkulærer, der er udsendt efter 1973, indarbejdes i et samlet cirkulære. Endvidere vil det blive ændret i overensstemmelse med den udvikling, der har fundet sted på planlægningsområdet siden 1973.

Som bekendt blev der ved kommuneplanlovens ikrafttræden mulighed for at lokalplanlægge landsbyer, uden at området automatisk overgår til byzone. En forudsætning for, at området kan bevares i landzone, er, at lokalplanen ikke giver mulighed for egentlig byudvikling. En landzonelokalplan kan i øv-

rigt behandle de samme emner som andre lokalplaner. Planstyrelsen har oplyst, at man ikke for øjeblikket mener, at der er behov for en udvidelse af det emnekatalog, som fremgår af kommuneplanlovens § 18.

Der har bl. a. i forbindelse med dette lovforslags behandling været rejst spørgsmål om, hvad der skal forstås ved en »egentlig byudvikling«. Miljøministeriet vil i forbindelse med lovens opfølgning, efter forhandling med de berørte myndigheder og organisationer, søge at præcisere dette.

Planstyrelsen har i øvrigt om lokalplanlægning i landzone oplyst følgende:

»Spørgsmålet om det rimelige eller hensigtsmæssige i en uændret zonestatus bliver kun aktuelt i forbindelse med udstyknings-, vej- og bebyggelsesregulering i en lokalplan, der ikke åbner for en egentlig byudvikling.

Her kan man f. eks. tænke sig, at der er et behov for en lokalplanlægning af udstyknings-, vej- og bebyggelsesforholdene i et eksisterende mindre landsbysamfund for et begrænset antal nye bebyggelser *inde i landsbyen* eller for visse bestemmelser for ændring af den bestående bebyggelses ydre fremtræden.

Som et andet eksempel kan nævnes, at der vil være behov for en lokalplan for en mindre landsby, der åbner for en vis begrænset tilvækst af bebyggelse *uden for landsbyens nuværende geografiske rammer*.

Det er i sådanne tilfælde planlægningsmæssigt uhensigtsmæssigt at begrænse lokalplaners geografiske område til dette tilvækstareal – selve landsbyen må i større eller mindre grad også være omfattet af lokalplanen. Også sådanne mindre tilvækstarealer kan derfor, sammen med den eksisterende landsbybebyggelse, holdes i landzone.

En landzonelokalplan bør, for at udgøre et egnet grundlag for overførsel af zonenlovs-kompetencen, indeholde en stillingtagen til hele landsbyen. Lokalplanen bør derfor normalt omfatte hele landsbyen og ikke blot det område, hvor der er et aktuelt behov for byggeri.

Hertil kommer, at det i forbindelse med en landzonelokalplan skal angives, hvor meget byggeri kommunalbestyrelsen i medfør af zonenloven over en årrække vil tillade gennemført i landzonelokalplanområdet, og i hvilken takt.

De nødvendige oplysninger herom vil kunne indarbejdes i den redegørelse for lokalplanens forhold til kommuneplanen og den øvrige planlægning for området, der ifølge kommuneplanlovens § 20 skal ledsage enhver lokalplan.

Oplysningerne vil give regionplanmyndigheden mulighed for at vurdere konsekvenserne af lokalplanforslaget i relation til regionplanen, og de vil endvidere indeholde en orientering til grundejerne om mulighederne for at få en tilladelse efter by- og landzonenloven.

Nærmere regler om en udvidelse af § 20-redegørelsen i forbindelse med landzonelokalplaner vil kunne fastsættes i henhold til bestemmelsen i kommuneplanlovens § 51.«

Jeg kan i øvrigt oplyse, at planstyrelsen i vejledninger i kommuneplanlægning nr. 2 om lokalplaners indhold og nr. 4 om bevarende lokalplaner, som er sendt til udvalget, har givet en række vejledende eksempler på udformningen af lokalplaner.

Som det fremgår af ovenstående, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at udtale sig endeligt om indholdet af de retsforskrifter m. v., som skal udsendes, såfremt loven vedtages. Jeg mener, at det må være rigtigt, at vi, forinden der tages stilling hertil, både kender kommunernes og amtskommunernes ønsker og behov, og at vi har haft mulighed for at danne os et overblik over, hvordan regionplanforslagene ser ud.

Samrådsspørgsmål C:

1) Der udbedes en redegørelse for, hvorledes det nuværende miljøankenævn fungerer, herunder for spørgsmålet om de faglige interesseorganisationers praktiske deltagelse.

2) Der ønskes en redegørelse for de praktiske funktionsmuligheder for miljøankenævnet efter nærværende lovforslag.

3) Der ønskes en drøftelse af miljøankenævnets sekretariatsmæssige forhold for så vidt angår dets opgaver efter nærværende lovforslag.

Svar:

1) Miljøankenævnets afgørelser træffes af formanden samt 2 eller 4 sagkyndige medlemmer. Jeg kan oplyse, at det er formanden for ankenævnet, der fra sag til sag afgør, hvem der blandt de to lister, som er udpeget af miljøministeren efter indstilling fra hen-

holdsvis Industrirådet og landbrugsorganisationerne på den ene side og miljøstyrelsen på den anden side, skal deltage i den enkelte sags behandling. Udpegningen sker alt efter de sagkyndiges specialkundskab.

Formanden og de sagkyndige afgør i forening, om det skal være en mundtlig eller skriftlig behandling. Mundtlig mødebehandling kan eventuelt være ønsket af sagens parter.

Om de udpegede medlemmer er det udtrykkeligt forudsat, at disse er udpegede som sagkyndige. Altså ikke som interesserepræsentanter.

De pågældende organisationer har således ikke instruktionsbeføjelse over for de sagkyndige.

2) Det fremgår af lovforslaget, at nævnet i sin virksomhed er uafhængigt af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse. De organisationer og myndigheder, der efter forslaget er tillagt indstillingsret, indrages således ikke i zonelovssagernes behandling og afgørelse. Forslaget svarer på dette punkt til de øvrige love, hvorefter miljøankenævnet er tillagt beføjelser.

Jeg er enig i, at »sagkundskab« i zonelovsager er af en anden karakter end »sagkundskab« i nævnets hidtidige opgaver. Men jeg mener dog, at det politiske element i skønnet i den enkelte sag er af mindre betydning. Det, der skal afvejes i en zonelovssag, er, om en ansøger har så vægtige grunde til at ville udstykke eller bygge, at det vil være rimeligt at gennembryde planlægningen. I afvejningen indgår, foruden ansøgerens behov, det konkrete steds planlagte anvendelse: er der tale om god landbrugsjord, er der vægtige frednings- eller råstofinteresser, eller ligger området i konsekvensområde for f. eks. en motorvej eller flyveplads?

Med hensyn til det sidste er nævnet, som det også fremgår af lovforslaget, bundet af planlægningen.

Der er således ingen principiel forskel på nævnets behandling af zonelovssager og behandlingen af sagerne inden for nævnets nuværende område.

3) Det er som bekendt tanken, at planstyrelsen skal fungere som sekretariat i zonelovssager. Det fremgår af de almindelige bemærkninger, at styrelsen i sin egenskab af sekretariat skal indhente alle oplysninger og fremkomme med en indstilling i sagen, såle-

des at nævnet på grundlag heraf skal kunne træffe sin afgørelse. Det er nævnets formand og sagkyndige medlemmer, der afgør, om sagen kan afgøres skriftligt, eller om der er

behov for møder eller besigtigelser. Planstyrelsen fungerer på dette punkt på samme måde som nævnets nuværende sekretariat.